

รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้
ประจำปีงบประมาณ 2564

จัดทำโดย

วิทยาลัยชุมชนพังงา สถาบันวิทยาลัยชุมชน
กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

บทสรุปผู้บริหาร

วิทยาลัยชุมชนพังงาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โดยคณะครูและบุคลากรสายการสอนทุกคน ได้นำกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาจัดการความรู้ค้นหาเทคนิคการใช้เครื่องมือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงา โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและบุคลากรสายการสอนทุกคน ได้ข้อสรุปดังนี้

1. รูปแบบการสอนออนไลน์ที่คณะครูในวิทยาลัยชุมชนพังงาใช้ เหตุผลในการเลือกใช้

รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่คณะครูและบุคลากรสายการสอนวิทยาลัยชุมชนพังงาเป็นรูปแบบที่มีการผสมผสานหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา และหัวข้อเรื่องในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งระบบที่คณะครูและบุคลากรสายการสอนวิทยาลัยชุมชนพังงาเลือกใช้มากที่สุด

ช่วงแรก ได้แก่ Zoom meeting, Facebook เพราะเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่าย สามารถแชร์ไฟล์งาน ไฟล์เอกสารประกอบการสอน แชร์คลิปวิดีโอในการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ให้ทุกคนดาวน์โหลดได้

ช่วงหลัง มีการใช้ Google classroom, Google Meet มีการอบรมคณะครูและบุคลากรสายการสอนวิทยาลัยชุมชนพังงาให้ได้มีทักษะการใช้โปรแกรมในการสอนนักศึกษามากขึ้น เนื่องจากเป็นระบบที่ใช้ได้ง่าย ระบบที่คณะครูใช้น้อยลง คือโปรแกรม Zoom เนื่องจากมีการจำกัดเวลา และระบบไม่เสถียร

การวางแผนการเตรียมการสอนออนไลน์ การออกแบบวิธีการสอนและกลยุทธ์การสอน

คณะครูและบุคลากรสายการสอนวิทยาลัยชุมชนพังงาได้มีการเตรียมการสอนออนไลน์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะเตรียม

- คณะครูเตรียมความรู้เกี่ยวกับรูปแบบออนไลน์ที่จะใช้สอน วิธีการใช้ เลือกให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเองในการใช้ IT
- เตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเรียนแบบออนไลน์โดยแจ้งข้อมูลให้นักศึกษาได้ทราบ นัดหมายเวลากับนักศึกษา ในกลุ่ม Line, Facebook กลุ่มปิด , กิจกรรมในช่วงโมงการเรียนการสอนนั้นและผลการประเมินผล
- เตรียมเนื้อหาการสอนในรูปแบบ PowerPoint, วีดีโอ, เอกสารการสอน
- เตรียมแบบฝึกหัดภายหลังการเรียน
- เตรียมข้อสอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในรายวิชา ที่เป็นลักษณะการนำไปใช้ และสามารถข้อสอบในรูปแบบข้อสอบออนไลน์ Google form

ขณะสอน

- เริ่มสอนตามเวลา ให้นักศึกษารายงานตัว บอกรหัสเพื่อเป็นการเช็คชื่อ
- สอนตามเวลา ไม่ยาวมากเป็นการลื่นเปลี่ยนอินเตอร์เน็ตนักศึกษา

- ติดตามการสอนออนไลน์โดยใช้ช่องทางการสื่อสารอื่นช่วยโดยเลือกช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น Line chat เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรึกษาผู้สอนได้ตลอดเวลา
- ใช้การตั้งคำถามแทนการบรรยายอาจมีเกมส์ หรือ วิดีโอ แทรกเพื่อส่งเสริมการทำความเข้าใจ
- ขณะสอนจะทำการบันทึกไฟล์การสอนเผื่อมีนักศึกษาต้องการทบทวนซ้ำ
- ขณะสอนจะมีการซักถาม หรือตั้งข้อคำถามชวนตอบ และมีการให้คะแนน
- ให้รางวัลชมเชยทุกครั้งที่นักศึกษามีวินัยในการเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียน

ระยะประเมินผล

- สอบในรูปแบบข้อสอบออนไลน์ Google form
  - แจกเวลาในการสอบวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ระบบที่ใช้ในการสอบ การเตรียมความพร้อมอินเทอร์เน็ต
  - การทำข้อสอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนตลอดการสอน
  - มีระบบการทดสอบ Online ให้นักศึกษาทบทวนอยู่เสมอ
  - การประเมินผลการเรียนในลักษณะการมอบหมายงานล่วงหน้าและจากการทดสอบย่อยในระบบการสอบออนไลน์
  - ติดตามการสอนออนไลน์โดยใช้ช่องทางการสื่อสารอื่นช่วยโดยเลือกช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น Line chat เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรึกษาผู้สอนได้ตลอดเวลา ทั้งก่อนชั่วโมงเรียน ขณะเรียนแบบสอนสดและหลังชั่วโมงเรียน
2. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ (การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์, การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน)

การเรียนการสอนออนไลน์ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา อาจารย์ในคณะฯได้จัดเตรียมสภาพแวดล้อม และวางแผนการจัดการเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด โดยมีกระบวนการดังนี้

- เตรียมสภาพแวดล้อม ห้องทำงาน พื้นหลังให้สะอาดและเหมาะกับการเรียนการสอนเสมือนการสอนในห้องเรียน ไม่มีเสียง หรือบุคคลเดินผ่านและรบกวน
- กำหนดระเบียบและทำข้อตกลงในการเรียนกับนักศึกษา
- ชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน
- จัดรูปแบบการเรียนที่ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทาง Chat
- ใช้คำถามนำเข้าเรื่องที่กำลังจะเรียน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการมีส่วนร่วม

3. การแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน (การให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน, การส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน)

การจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ ย่อมมีปัญหาและอุปสรรค คณะได้มีการแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนดังนี้

การให้คำแนะนำ

- ให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเฉพาะ
- บ่งชี้วิธีการในการแนะนำแหล่งการเรียนรู้หรือหน่วยบริการทางการเรียนที่เหมาะสมทั้งในและนอกสถาบัน
- จัดการเรียนการสอนในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้
- ให้คำแนะนำการใช้ระบบจัดการการเรียนรู้ออนไลน์
- ให้คำแนะนำการเรียนแต่ละหัวข้อการอภิปรายอย่างชัดเจน

การส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน

- สนับสนุนผู้เรียนในการพัฒนาการวางแผนการเรียนรายบุคคล การกำหนด เป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรทางการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- ติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนที่ไม่ติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง
- แจ้งคะแนนหรือผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบ เพื่อช่วยผู้เรียนประเมินและกำกับตนเองในการเรียน
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีในระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- เสนอแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาต่าง ๆ
- กระตุ้นหรือสนับสนุนผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย โดยการช่วยให้ผู้เรียนสังเกต และควบคุมการทำความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเอง
- ติดตามและทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อให้การสนับสนุนที่เหมาะสมทั้งผู้เรียนที่ก้าวหน้าเร็วและผู้เรียนที่เริ่มได้ช้า โดยมีการติดตามการเรียนทั้งภาพรวมคือยอดคนเรียนครบหัวข้อและรายบุคคลสามารถบอกรายละเอียดหัวข้อที่ขาดเรียนได้

4. การวัดและประเมินผล (ประสิทธิภาพการสอน, การมีส่วนร่วมของนักศึกษา)

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เนื่องจากผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างไกลกัน การวัดและประเมินผลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องประเมินได้ว่าผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจตรงกัน และการเรียนการสอนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา จากประสบการณ์ในการสอนของคณะครูทุกท่าน ได้เลือกใช้การประเมินดังนี้

- ใช้การถามตอบเพื่อให้ทราบว่ามีความเข้าใจตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- มีการทดสอบเก็บคะแนนหลังการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ เช่น Google form, Kahoot

- การสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนระหว่างเรียนแบบ face to face และเมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละครั้ง

5. ปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และแนวทางแก้ไข

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) จึงทำให้รูปแบบการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ คณะครูพบปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งได้มีแนวทางแก้ไขดังนี้

- อินเทอร์เน็ตนักศึกษาไม่เสถียร ในกรณีการสอบเก็บคะแนนจะส่ง Code และรายละเอียดให้นักศึกษาเป็นรายบุคคลให้นักศึกษาเข้ารับการสอบใหม่
- นักศึกษาบางรายที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล อาจมีปัญหาต่อการใช้งานของอินเทอร์เน็ต วิธีแก้ไขคือโหลดไฟล์การสอนไว้ในเฟสบุคกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาเข้ามารับชมการสอนได้เสมอ
- นักศึกษาใช้ฟังก์ชันต่างๆ ในโปรแกรมไม่เป็น เช่น การแชร์วิดีโอ แก้ไขโดยการให้คำแนะนำทั้งการพูดอธิบายและพิมพ์ข้อความบนหน้าจอ
- การเข้ากลุ่มออนไลน์ของนักศึกษาแต่ละคนไม่พร้อมกัน แก้ปัญหาโดยแจ้งเวลาให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า พร้อมส่งลิงค์และเตือนก่อนเวลาเรียน 30 นาทีทางกลุ่มไลน์

6. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการสอนออนไลน์

คณะครูมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้สำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

- ทักษะของผู้สอนและผู้เรียนต่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เปิดใจ ยอมรับและคิดอย่างสร้างสรรค์
- ทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอนผู้เรียน
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (smart devices)
- ระบบเครือข่ายการสื่อสาร (network) ที่ดีของทั้งผู้สอนและผู้เรียน
- การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนล่วงหน้า
- การจัดตารางสอนและตารางสอบของแต่ละวิชาในช่วงเวลาที่เหมาะสม
- การให้ข้อมูลแก่นักศึกษาที่ชัดเจนและถูกต้อง
- ความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการจัดการสอนออนไลน์จากศูนย์สารสนเทศของวิทยาลัย
- ความน่าสนใจของสื่อ การกระตุ้นถามตอบข้อสงสัยโดยตรง เพื่อกระตุ้นการคิดและให้นักศึกษาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- สิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียน
- ความใส่ใจของทั้งคณะครูและนักศึกษาในการติดตามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมาย

7. จุดแข็งและจุดอ่อนของการสอนออนไลน์

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ จากการร่วมแสดงความคิดเห็นของ คณะครูพบว่าจุดแข็งและจุดอ่อนมีดังนี้

จุดแข็ง

- ยืดหยุ่นเรื่องสถานที่ เวลา และวิธีการเรียนการสอน
- ผู้สอนและผู้เรียนไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการเรียน
- มีการเรียนการสอนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว แม้มมีปัจจัยอื่นแทรกแซง เช่น มาไม่ได้ติดธุระสำคัญ ป่วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถติดตาม และอัปเดตการเรียนการสอนได้รวดเร็ว เข้าถึงได้ทุกคน ประหยัดเวลา และลดโลกร้อนลดกระดาษในการใช้เรียน
- เราสามารถสอนนักศึกษาในทีใดเวลาใดก็ได้ที่มีช่องทางการสื่อสารที่มีคุณภาพ และ เสถียรพอ
- การเรียนแบบ face to face ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างทั่วถึงและเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนแบบปกติ
- ผู้เรียนมีโอกาสในการแสดงออกอย่างเป็นอิสระมากขึ้น สร้างสรรค์และสื่อสารได้ตรงกับความคิดความต้องการมากขึ้น มีการริเริ่มทำสิ่งใหม่มากกว่าเมื่ออยู่ในห้องเรียน ทั้งการเปิดประเด็นพูดคุยหรือโต้ตอบในเรื่องที่ผู้อื่นเสนอความคิดเห็น
- ในห้องเรียนที่ผู้เรียนรู้สึกคุ้นเคยและปลอดภัย บทบาทของผู้สอนจะลดลง ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการแสดงความคิดเห็นและการเรียนรู้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนแบบปกติ
- ทำให้นักศึกษามีวินัยในการเรียนมากขึ้น รับผิดชอบต่อตนเอง ฝึกความซื่อสัตย์ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จุดอ่อน

- ต้องพัฒนาทักษะของผู้สอนในการใช้โปรแกรมต่างๆ และเทคนิคขั้นพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ต้องพัฒนาทักษะของผู้เรียนในการเข้าถึงการเรียนโดยการใช้โปรแกรมแต่ละชนิด
- สัญญาณไม่ดี อาจจัดการเรียน การสอนไม่ได้ตามที่วางแผนไว้
- ไม่มีบรรยากาศร่วมในการเรียนการสอน
- ไม่สะดวกในการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำเป็นกลุ่ม
- ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ ขาดการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ในวิชาทางด้านทักษะอาจไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในรายวิชาอย่างแท้จริง

8. ภาพประกอบการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

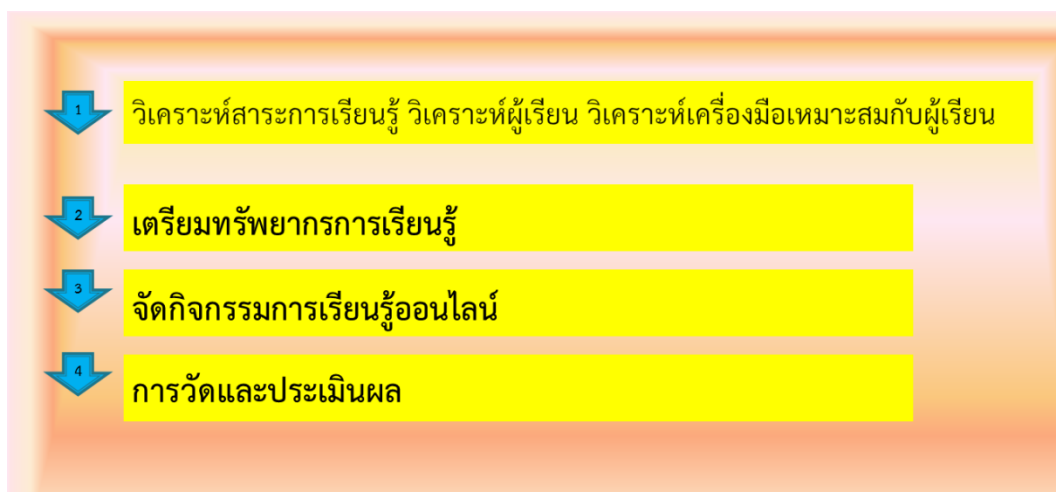

ถอดบทเรียนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

“เทคนิคการใช้เครื่องมือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์”

ความรู้ใหม่ที่ได้จากการจัดการความรู้

รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ มีหลายรูปแบบ ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและมีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) วิทยาลัยชุมชนพังงา ได้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลายรูปแบบ โดยผ่านโปรแกรม Zoom, Google meet เป็นต้น จากการสอนออนไลน์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มคณะครู ภายใต้ประเด็นปัญหา “ทำอย่างไรให้จัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด” เพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน คณะกรรมการจัดการความรู้ได้ถอดบทเรียนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า การเรียนการสอนออนไลน์จะประสบความสำเร็จ ผู้สอนควรมีขั้นตอนการสอนตามองค์ประกอบดังนี้

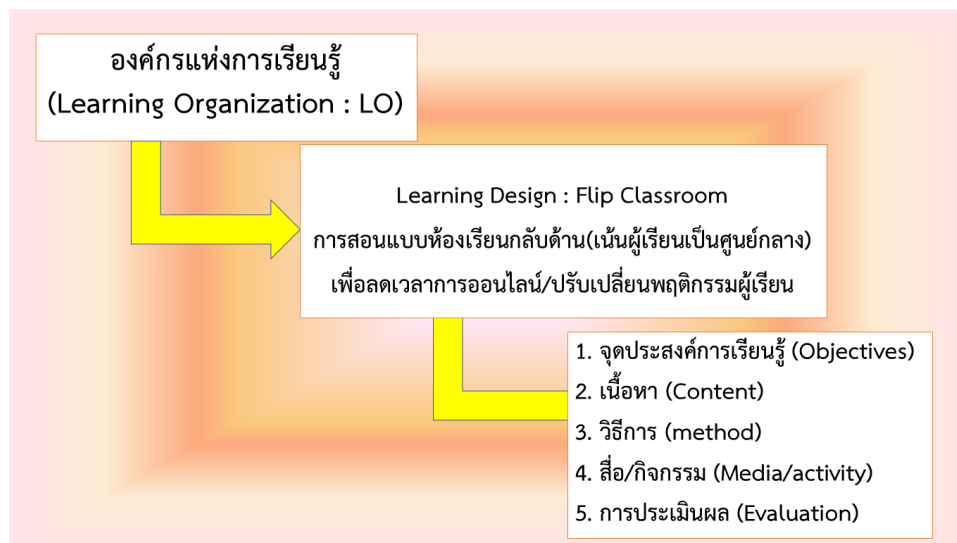

1. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เครื่องมือเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เครื่องมือเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อวางแผนการสอน การออกแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (Instructional Design) ออกแบบประมวลรายวิชาออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน โดยชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา ความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้เรียน เกณฑ์การประเมินผล จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และแจ้งให้ผู้เรียนทราบในการสอนทุกครั้ง
2. เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น วีดีโอ เอกสาร แบบทดสอบ เป็นต้น

3. **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์** ผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์ให้พร้อมและควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งแจ้งแนวทางการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายงานการเรียน กำหนดการส่งงานอย่างชัดเจน เลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ ตัวอย่าง เครื่องมือ และกลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ สร้างแรงจูงใจในการเรียนออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนควรมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้โปรแกรมต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ระบบจัดการเรียนรู้และเครื่องมือออนไลน์
4. **การวัดและประเมินผล** การประเมินการมีส่วนร่วมการเรียน โดยอาจประเมินจากการสนทนา ความก้าวหน้าของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม การบ่งชี้กระบวนการประเมินผลผู้เรียนซึ่งจะต้องออกแบบการประเมิน ด้วยวิธีการอ่าน การเขียน การคำนวณ ที่สะท้อนความสามารถทางการคิด ประกอบด้วย ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การประเมินผลที่หลากหลายในการสะท้อนความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนและการประเมินตนเอง เช่น การประเมินด้วยการเขียนตอบ การนำเสนอด้วยมัลติมีเดีย กำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้เรียน ใช้เครื่องมือวัดที่เป็นกลาง ยุติธรรม และมีความเท่าเทียม

กรอบทิศทางการจัดการความรู้ วิทยาลัยชุมชนพังงา ประจำปีงบประมาณ 2564

ภาพการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาครูผู้สอนด้วยการใช้ Google Workspace For Education

โดยอาจารย์พวงเพชร ฤทธิพรพันธุ์

หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ วิจัย และนวัตกรรม วิทยาลัยชุมชนพังงา

